

Erfaringsopsamling på forsøg med samarbejdsmodeller om digitale undervisningsforløb

April 2022

Erfaringsopsamling på forsøg med samarbejdsmodeller om digitale undervisningsforløb
April 2022

2022

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Indledning.....	4
1 Samarbejdsprojektet.....	5
1.1 Baggrund.....	5
1.2 Datagrundlag.....	5
1.3 Resultater	5
1.4 Erfaringer.....	6
1.4.1 Covid-19 er en gamechanger	6
1.4.2 Valg af platform er en udfordring	6
1.4.3 Samarbejdet har vist potentiale ift. både fælles udvikling og fælles udbud.....	7
1.4.4 At gå fra konkurrence til en mere kollaborativ forretningsmodel kræver omtanke.....	7
1.4.5 Det er lettere at opnå et adgangspotentiale end et pædagogisk potentiale.....	7
1.4.6 Det er en lang proces at få VEU til at være et godt digitalt brand	8
1.5 Fremadrettede anbefalinger	8
2 Bilag.....	11

Indledning

I trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen- og efteruddannelse fra 2017 er der aftalt en national strategisk indsats for digitalisering af VEU. Indsatsen indeholder midler til en pulje til forsøg med samarbejdsmodeller om digitale undervisningsforløb (herefter **samarbejdsprojektet**) og et projekt om kapacitetsopbygning af undervisere på almen voksen- og efteruddannelse. Projekternes formål er at løse en række af de udfordringer, som kursister, undervisere og institutioner oplever på VEU-området, herunder manglende fleksibilitet i udbud og leveranceform, underviseres digitale kompetencer og konkurrence imellem institutioner.

Projekterne blev igangsat i 2019 og løb til hhv. udgangen af 2021 og 2020.

Som bagtæppe for de to projekter ligger Forsøg med VEU-godtgørelse ved fuld fjernundervisning i AMU. Med forsøget gives der dispensation til, at virksomheder og deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser kan få VEU-godtgørelse ved fuld fjernundervisning i AMU. Mao. gør godtgørelsesforsøget det økonomisk mere attraktivt at gennemføre digitale læringsforløb for kursisterne og virksomhederne. Dette forsøg afsluttes med udgangen af 2022.

Indeværende rapport har til formål at samle op på erfaringer fra samarbejdsprojektet. Mht. erfaringer fra kapacitetsprojektet henvises til "*Foreløbig erfaringsopsamling på national strategisk indsats for digitalisering af VEU*"¹. Mht. erfaringer fra godtgørelsesforsøget henvises til "*Evaluering af forsøg med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU - Slutevaluering 2021*"².

¹ [Link til Foreløbig erfaringsopsamling på national strategisk indsats for digitalisering af VEU](#)

² [Link til Evaluering af forsøg med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU](#)

1 Samarbejdsprojektet

1.1 Baggrund

I december 2019 udmøntede Børne- og Undervisningsministeriet en udviklingspulje, hvor der er uddelt i alt 9,5 mio. kr. fordelt mellem seks projekter, hvor mellem to og fjorten udbydere af arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) deltager i hvert projekt.

Det overordnede formål er at understøtte, at flere voksne får relevant voksen- og efteruddannelse ved at udnytte den fleksibilitet og de nye læringsformer, der kan ligge i at arbejde strategisk med digitalisering på tværs af institutioner.

Dette formål søges i projektet opnået ved at etablere en række samarbejdsprojekter mellem AMU-udbydere om at udvikle nye samarbejds- og forretningsmodeller for digitale VEU-udbud, dvs. kurser baseret på e-læring (undervisningsforløb, der indeholder betydelige digitale elementer, men ikke nødvendigvis udelukkende er fjernundervisning). Projekterne skal dermed bidrage til at afsøge muligheder for at overvinde nogle af de barrierer, som uddannelsesinstitutionerne oplever i relation til digitalt VEU-udbud i form af høje etableringsomkostninger og stor konkurrence mellem uddannelsesinstitutionerne. Se **Bilag 1** for en kort præsentation af de seks projekter og deltagende skoler.

1.2 Datagrundlag

Følgende **resultater, erfaringer og fremadrettede anbefalinger** er baseret på afslutningsrapporterne fra de seks samarbejdsprojekter suppleret med fokusgruppeinterview med projektlederne samt spørgeskemabesvarelser fra kursister på kurser udviklet ifm. samarbejdsprojektet³.

1.3 Resultater

Det vurderes, at samarbejdsprojektet som helhed er lykkedes med at bidrage til at udvikle samarbejdsformer, udbud og kvalitet i fleksible uddannelsesforløb og dermed understøtte, at flere voksne kan få en relevant voksen- og efteruddannelse.

Op til 14 skoler har i projektet samarbejdet om alt fra at udvikle kurser effektivt sammen, til administration og markedsføring. Oveni har eksterne også været budt ind i flere samarbejdsprojekter. Fx har der været samarbejde med eVidenCenter, Dansk kyst- og Naturisme, Horesta og eksternt markedsføringsfirma.

Projektet har øget udbuddet af kurser, som kursister kan tilgå, kraftigt. Tilsammen er der med de seks projekter udviklet 77 nye kurser baseret på e-læring. Heraf er hovedparten afprøvet, og en mindre del er blevet certificeret af eVidenCenter. Der er både tale om eksisterende kurser, der er gjort mere digitale og dermed ikke længere kræver fuld tilstedeværelse samt nye forløb, der typisk tilbydes som blended learning, men også i nogen tilfælde som udelukkende fjernundervisning.

Evaluerings af de afprøvede kurser viser, at der i udpræget grad er tilfredshed med det mere digitale VEU-kursusudbud. Både evalueringer i Viskvalitet.dk samt følgende nedslag i udsendte spørgeskema-besvarelser vidner om dette:

- *Hvilken form for undervisning er mest attraktiv for dig?* 59% svarer: "En blanding af digital undervisning og fysisk fremmøde"
- *I hvor høj grad oplevede du, at: Det var en fordel, at jeg ikke skulle møde op fysisk et bestemt sted eller at jeg kunne spare transporttid?* 32% svarer: "I høj grad"

³ Spørgeskemaet er blevet udsendt fra juni 2021 til projektets afslutning. Der er 110 gennemførte besvarelser.

- *I hvor høj grad vurderer du, at du har lært det, du skulle på uddannelsen?* 60% svarer: "I høj grad"
- *I hvor høj grad oplevede du, at: Den digitale undervisning gjorde det muligt for mig at gennemgå materialet i mit eget tempo.* 41% svarer: "I høj grad"
- *Oplevede du tekniske udfordringer under den digitale undervisning?* Henholdsvis 49% og 40% svarer: "Nej, ingen udfordringer" og "Ja, få udfordringer".

Kursusmaterialer er delt og frit tilgængelige på Materialeplatformen⁴ i det omfang, det er relevant og muligt.

1.4 Erfaringer

1.4.1 Covid-19 er en gamechanger

Samarbejdsprojektet er nogenlunde sammenfaldende med Covid-19's indtog og efterfølgende restriktioner i Danmark. Det har på godt og ondt givet, hvad der i en afslutningsrapport kaldes en "ildtåb i fjernundervisning".

På den ene side har situationen med Covid-19 forstærket behovet for et mere digitalt VEU og accelereret forandringsprocessen, så oprustning ift. onlinedidaktik og digitale kompetencer fra den ene dag til den anden blev en nødvendighed for undervisere og kursister. I nogen tilfælde har det været særdeles motiverende. I en afslutningsrapport berettes:

"Coronakrisen gjorde, at alle organisationer havde ét fokus, og det var at få konceptet udviklet og i brug med det samme. Det har været fantastisk at opleve. Normalt er et sådan arbejde anderledes, fordi der er forskellige interesser på spil. Men her har alle haft samme fokus!"

På den anden side har Covid-19 også skabt svære betingelser. Først og fremmest har skoler generelt været udfordret af administrative og praktiske forhold ifm. de vekslende forholdsregler og retningslinjer, nedlukningen har givet. Samtidig har de deltagende skoler i stor udstrækning også kun haft mulighed for at samarbejde virtuelt om de indledende faser i projektet. Og nogen af de brancher, som projekterne retter sig mod, har været ramt så hårdt, at efterspørgslen efter online efteruddannelse har været minimal. Fx blev mange i turismebranchen afskediget eller sendt hjem på kompensationsordning.

Meget symptomatisk stilles der i en afslutningsrapport spørgsmål ved, om målene faktisk er nået *på trods af* eller *på grund af* Covid-19.

1.4.2 Valg af platform er en udfordring

De deltagende skoler anvender til daglig et bredt udsnit af platforme (LMS-systemer). Fx nævnes Moodle, Teams, It's Learning og Canvas. Når skoler med forskellige platforme går sammen om at udvikle digitale læringsforløb er spørgsmålet, hvor disse forløb skal ligge og afvikles fra? I flere projekter har det givet anledning til en del diskussioner, og forskellige løsninger er valgt:

- Anvendelse af én fælles platform, så kursister kun oplever én brugerflade. I ét projekt er sågar indgået aftale med Praxis vedr. drift og hosting af platform, og der er afholdt workshop med udviklere/undervisere i anvendelse af platformen.
- Anvendelse af flere platforme, men kun én pr. forløb. Dvs. at undervisere potentielt skal forholde sig til nye platforme.

⁴ [Link til Materialeplatformen](#)

- Anvendelse af egen platform. De samarbejdende skoler deler alt indhold relateret til et kursus for efterfølgende at lægge det på egen platform. Dvs. at undervisere kun skal forholde sig til allerede kendt platform.

Bag ovenstående løsninger ligger overvejelser om økonomi, ressourcer og kursisternes kvalitetsoplevelse samt serviceniveau.

1.4.3 Samarbejdet har vist potentiale ift. både fælles udvikling og fælles udbud

De seks projekter har selv defineret og arbejdet ud fra en samarbejdsmodel, der passede til deres aktuelle situation.

Samarbejdsprojektet har vist, at skolerne via samarbejde relativt hurtigt kan udvikle en produktportefølje i form af tilgængelige kurser baseret på e-læring. Samarbejdet om udviklingen giver samtidig mulighed for, at undervisere udveksler erfaringer på tværs af skoler og skærper deres it-didaktiske kompetencer ved bl.a. at diskutere fælles kvalitetsstandarder for kursernes indhold og afvikling. På den måde opleves kursusindholdet i højere grad at være blevet kvalitetssikret.

Samarbejdsprojektet har ligeledes vist, at det i flere tilfælde også kan være en fordel at samarbejde om udbud, og der er et eksempel på, at der er etableret en samlet kursusadministration. Det kan sikre både kvalitet i gennemførelse og bred geografisk adgang til kompetenceudviklingen. Der kan udbydes fag, som tidligere har vist sig vanskelige at tiltrække kursister til, ved at samle kursister fra hele landet online. Og det bliver i højere grad muligt at benytte underviseres spidskompetencer:

"Vi er blevet opmærksomme på, at vi kan "låne" undervisere fra andre skoler, når det er online. Vi har fået indblik i hinandens ressourcer og faglige kompetencer".

1.4.4 At gå fra konkurrence til en mere kollaborativ forretningsmodel kræver omtanke

Der er stor forskel på, i hvor høj grad og hvordan, der er blevet samarbejdet i de forskellige projekter. Derfor er der naturligt også stor forskel på de forskellige projekters forretningsmodeller – altså, hvordan økonomifordelingen foregår ift. det udvidede kursustilbud. Der er således eksempler på, at man forsøger at holde økonomien så adskilt som muligt og fx stole på "en musketerer", om at alle skoler markedsfører ligeligt og får lige mange forløb. Ligeledes er der eksempler på, at udgifter og indtægter er et fællesanliggende, hvor midler fordeles efter aftalte fordelingsnøgler eller takster. Fx kan skolernes omkostninger til afholdelse indgå i en fordelingsnøgle, og et eksempel på en fastsat takst er "finders fee", som sikrer, at den skole, der dækker det geografiske område, hvor den enkelte kursist har bopæl, honoreres.

En forretningsmodel forudsætter, at der er noget at lave forretning om. I samarbejdsprojektet har der været ekstra midler til at få et samarbejde om kursustilbud op at stå, og projekternes forretningsmodeller vil først for alvor stå deres prøve efter projektafslutningen. Fra flere projekter lyder det, at samarbejdet fortsætter med udgangspunkt i de aftalte samarbejds- og forretningsmodeller efter projektafslutningen.

1.4.5 Det er lettere at opnå et adgangspotentiale end et pædagogisk potentiale

At gøre adgangen til kursusmateriale mere fleksibilitet via en digital leveranceform er måske nærmest en selvfølge. Med digitalisering bliver tid og sted typisk af mindre betydning. Det er imidlertid ikke selvfølgelig, hvordan man samtidig også kan indløse et pædagogisk potentiale, og i projekterne har man bl.a. undersøgt og justeret undervejs ift.:

- Hvilket fagligt indhold egner sig bedst til e-læring?
- Hvordan tilbydes den rette stilladsering og differentiering ved fjernundervisning, og særligt når undervisningen er asynkron?
- Hvor ofte og hvornår i et digitalt undervisningsforløb er det vigtigt, at kursisterne møder et rigtigt menneske?
- Hvordan understøtter vi digitalt, at kursisterne opnår relationer til hinanden?

At alt ikke nødvendigvis egner sig til e-læring fremgår af følgende svar fra spørgeskemaundersøgelsen: *I hvor høj grad oplevede du, at: Den digitale undervisning gjorde det muligt at gennemgå og gennemføre praktiske elementer, fx praktisk pleje eller praktisk madlavning?* 49% svarer enten "I mindre grad" eller "Slet ikke".

1.4.6 Det er en lang proces at få VEU til at være et godt digitalt brand

For at VEU på sigt skal være et godt digitalt brand, skal der arbejdes med en række strukturelle barrierer. I nedenstående "Fremadrettede anbefalinger" fremhæves, at der bl.a. skal arbejdes med regelsæt og taxameter-/tilskudsordninger.

Ligeledes er det afgørende, at kursister (også med læse- og skrivevanskeligheder) kan navigere i kursustilbud og ikke afskrækkes af e-læring (frygter, at de ikke har de nødvendige kompetencer), men tværtimod oplever en ny succesoplevelse med skole. Tilsvarende er det afgørende, at undervisere optræder ift. online didaktik. I en afslutningsrapport foreslås, at erhvervspædagogisk diplomuddannelse i højre grad fokuserer på online didaktik.

Det tyder på, at samarbejdsprojektet har medvirket positivt til en begyndende forandring på de delta- gende skoler ift. lærernes ståsted:

"Vi er nået til, at det nu opfattes som helt naturligt, at der skal indgå e-læring i AMU-kurser. Det er helt vildt som vores faglærere har flyttet sig".

1.5 Fremadrettede anbefalinger

- **Økonomi er en forudsætning** for en mere digital VEU-kursustilbud:
 - Der er behov for, at godtgørelsesforsøget gøres permanent. *"Hvis godtgørelsesordningen forsvinder, så stopper vores samarbejde"*⁵.
 - Samtidig er der behov for, at undervisningstaxameteret afspejler, at udvikling og afholdelse af fjernundervisning *ikke* er mindre omkostningstungt end tilstedeværelsesundervisning. Samarbejde kan mindske ressourcetunge processer ift. udviklingen af online kurser på VEU, men der følger andre udgifter med, fx i form af mere kompleks administration ift. udbud og økonomi.
- Der er et ønske om et **mere fleksibelt regelsæt** end det aktuelle i "Vejledning om udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser m.v.". Nuværende regler foreskriver, at alle læringsaktiviteter skemalægges og oprettes på voksenuddannelse.dk på specifikke tidspunkter. Samtidig er skolerne forpligtet til at kunne dokumentere, at alle deltagere har anvendt det antal timer som AMU-uddannelsen er dimensioneret til. Der opleves således at være et behov for, at regelsættet gentænkes og i højere grad tilgodeser, at vejen igennem et e-læringsforløb ofte med fordel kan være individuelt ift. tidsforbrug.
- Der er et ønske om, at det gøres **nemmere at finde og tilmelde sig kurser**. STIL har i perioden december 2021-februar 2022 idriftsat en række forbedringer til kursussøgningen på Voksenuddannelse.dk og vil i marts 2022 igangsætte en ny brugerundersøgelse med fokus på kursussøgning.

⁵ Udtalelse fra projektleder ved fokusgruppeinterview, som blev bekræftet af de øvrige deltagere.

- Behov for fortsat fokus på, at digitalisering af VEU **ikke må forstærke en social slagside**, hvor borgere efterlades uden reel adgang til efteruddannelsessystemet. AMU-udbydernes visitationsproces skal allerede indeholde passende redskaber til at fange de, der har behov for andre tilrettelæggelsesformer og /eller ekstra støtte. Dog gives der både i afslutningsrapporter og ved fokusgruppeinterview udtryk for en bekymring. Bekymringen ligger i, at voksne danskere med læse- og skrivevanskeligheder er overrepræsenterede hos AMUs primære målgruppe, og flere kan samtidig føle sig udfordret ift. it-færdigheder. Der er således en vigtig opgave i:
 - at sørge for at informere om mulighederne og betingelserne, så folk ikke pr. automatik afskrækkes af det online.
 - at designe e-læringsforløb, så de indeholder forskellige læringsstier – inkl. nogen, der ikke er læse- eller skrivetunge.

2 Bilag

Kort introduktion af projekter, der har modtaget midler fra Pulje til forsøg med samarbejdsmodeller om digitale undervisningsforløb:

Blended Learning

AMU Nordjylland, AMU Vest, Amu Fyn, Uddannelsescenter Ringkøbing Skjern, Skive college, AMU Syd, Herningsholm Erhvervsskole og Gymnasier og Syddansk Erhvervsskole er gået sammen i projektet om at udvikle blended learning forløb. I alt udvikles 35 blended learning kurser på forskellige områder, som de deltagende skoler er fælles om at udbyde. Skolerne laver også fælles digitalt kursusmateriale. Der vil også være tilstedeværelsesundervisning, som vil foregå hos den enkelte AMU-udbyder.

Fra AMU til AU

Projektet har særligt fokus på at skabe bedre overgange fra arbejdsmarkedsuddannelse til akademiuddannelse. De fire samarbejdspartnere, Tradium, Campus Vejle, Tietgen og EUC Nordvest, vil lave et fælles digitalt udbud af 10-20 forløb på det merkantile område. Det skal blandt andet afhjælpe aflysninger af planlagte kurser. Undervisningen vil være blended learning, hvilket skal sikre forøget adgang til uddannelsesstilbud.

Samarbejdsplatform mellem fire uddannelsesinstitutioner i Region Sjælland med henblik på udvikling af digital og interaktiv læring på AMU-området

Projektet er et regionalt forankret samarbejde mellem CELF, Køge Handelsskole, Roskilde Handelsskole og EUC Sjælland. De fire uddannelsesinstitutioner vil udvikle 5-6 forløb på det merkantile og tekniske område. Nogle af forløbene vil være ren e-læring, mens andre vil være blended learning.

Turismeindsats i AMU – Fleksibelt og digitalt

De tre geografisk spredte AMU-udbydere, Tietgen Business, Aalborg Handelsskole og Roskilde Handelsskole, går sammen om et fælles udbud af seks forløb på turismeområdet. Forløbene udbydes på samme kursusdage – og minimum én af institutionerne udbyder kurset digitalt. Projektet skal være med til at overkomme den udfordring, at turisterhvervets medarbejdere ofte arbejder, når andre har fri. På den måde kan projektet sammen med andre initiativer understøtte, at flere medarbejdere i turismeerhvervet får efteruddannelse.

Udvikling af digital efter- og videreuddannelse inden for SOSU-området

Alle AMU-udbydere inden for SOSU går sammen om at udvikle 10 digitale forløb. Tre regionale tovvoldere vil være med til at forankre projektet blandt AMU-udbydere i hele landet. Der vil både blive udviklet ren fjernundervisning og blended learning.

Udvikling og udbud af sprøjtecertifikat i ny delvis digitaliseret form

Projektet vil kombinere Erhvervsskolernes Aars' viden om sprøjte teknik med EUC Nordvest's viden om brugersegmentet på sprøjteområdet. Projektet forventes at medføre en øget gennemførelsesprocent og flere kursister grundet den større fleksibilitet. Undervisningen vil være en blanding af flere forskellige former for digital læring og tilstedeværelsesundervisning.

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN
FOR IT OG LÆRING